

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ๒) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๓) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือ จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๒ ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด ๔๗ รูป และกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้วิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/๑ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๓๐ รูป ได้มาด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ เพื่อทดสอบประสิทธิภาพและใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

๑) ชุดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง ทศชาติชาดก โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๑๐ ชุดการเรียนรู้ คือ

- ชุดการเรียนรู้ที่ ๑ เตมียชาดก (พระเตมียไ้)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๒ ชนกชาดก (พระมหาชนก)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๓ สุวรรณสามชาดก (สุวรรณสาม)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๔ เนมิราชชาดก (พระเนมิราช)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๕ มโหสถชาดก (พระมโหสถ)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๖ ภูริทัตชาดก (พระภูริทัต)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๗ จันทกุมารชาดก (พระจันทราช)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๘ นารทชาดก (พระพรหมนารท)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๙ วิชิตชาดก (พระวิชิต)
- ชุดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เวสสันดรชาดก (พระเวสสันดร)

โดยชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐

๒) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัยชนิด ๔ ตัวเลือก ทั้งหมด ๔๐ ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้สูตรสถิติ ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบ t-test Dependent

๓) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่ได้นำเสนอ นั้นปรากฏผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

๑) ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๕.๕๕ / (E2) ๘๕.๑๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑

๒) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการใช้ เท่ากับ ๒๒ หลังการใช้ เท่ากับ ๓๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าต่ำกว่าระดับ .๐๕ และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ เท่ากับ ๘๕.๑๗ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒

๓) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านเนื้อหา ลำดับที่ ๒ คือ ด้านชุดการเรียนรู้ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ ๔ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ ๕ คือ ด้านวัดผลประเมินผล โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมทุกด้าน ๔.๕๓ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมทุกด้าน เท่ากับ ๐.๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๓

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สามารถอภิปรายผลดังนี้

๑) ผลการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ ที่กำหนดไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่สร้างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ทางด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบตามระบบของการวิจัยตั้งแต่ต้น รวมถึงเรื่องการจัดทำเนื้อหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ นำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้ สำหรับนักเรียน ใบกิจกรรม ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบ จากการศึกษาของผู้วิจัยได้จัดทำตามขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ กำหนดเป้าหมายหรือแนวทางการปฏิบัติ ออกแบบหรือสร้างชุดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อหรือเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้ประเมินปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง สร้างชุดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ชัยยงค์ พรหมวงศ์** ได้กล่าวถึงหลักการสร้างชุดกิจกรรมไว้ ๑๐ ข้อ ดังนี้^๑

๑. การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์
 ๒. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาหน่วยวิชาออกเป็นหน่วยการสอน
 ๓. กำหนดหัวเรื่องหรือหน่วยการสอนย่อยให้สัมพันธ์กับเวลาครั้งละ ๑-๒ ชั่วโมง
 ๔. กำหนดมโนทัศน์และหลักการให้สอดคล้องกับหัวเรื่องให้สรุปรวบรวมแนวคิด และหลักเกณฑ์สำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้อง
 ๕. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง โดยเขียนให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 ๖. กำหนดแบบประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตร คำสั่ง การตอบคำถาม การเล่นเกม เป็นต้น
 ๗. กำหนดแบบประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบหลังจากการผ่านกิจกรรมแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
 ๘. เลือกการผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนแล้วก็จัดไว้เป็นหมวดหมู่
 ๙. การทดลองใช้ชุดการสอน เพื่อหาประสิทธิภาพ
 ๑๐. การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วสามารถนำไปสอนผู้เรียน
- และสอดคล้องกับแนวคิดของ **สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ** ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการสอน ดังนี้^๒

๑. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดการสอน อาจจะแบ่งย่อยหัวข้อเป็นหัวข้อย่อย ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและลักษณะของการใช้ชุดกิจกรรม

^๑ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, การผลิตชุดการเรียนการสอน เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา, (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๑), หน้า ๖๕

^๒ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๕๓-๕๕.

๒. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจมีการกำหนด เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือบูรณาการให้เหมาะสมตามวัย

๓. จัดหน่วยการเรียนรู้การสอนให้เหมาะสม วาจะมีการแบ่งเป็นกี่หน่วย หัวข้อย่อยอะไรบ้าง ใ้เวลานานเท่าไร ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น

๔. กำหนดหัวข้อเรื่อง เพื่อสะดวกแก่นักเรียนว่าแต่ละหน่วยประกอบด้วยหัวข้อใดบ้าง

๕. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนว่านักเรียน เกิดความคิดรวบยอดหรือหลักการใดบ้าง

๖. กำหนดจุดประสงค์การสอน หมายถึง จุดประสงค์ที่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือ จุดประสงค์ทั่วไป รวมทั้งเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๗. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางการผลิตสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบทดสอบ

๘. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบประเมินให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อทราบความเข้าใจของนักเรียนว่า มีความก้าวหน้าทางการเรียนอย่างไร

๙. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ ควรมีสื่อการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อเรื่องให้เรียบร้อยควรจัดสื่อ การสอนเหล่านั้น ออกเป็นหมวดหมู่ในกล่อง หรือแฟ้มที่เตรียมไว้ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพ เพื่อหาความตรง ความเที่ยงก่อนนำไปใช้

๑๐. สร้างข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมที่ กำหนดให้เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

๑๑. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เมื่อสร้างชุดการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปทดสอบโดยวิธีการต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้จริง

๒) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดกเพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น เพราะการจัดการเนื้อหาอย่างเป็น ระบบเพื่อเป็นสื่อในการค้นหาความรู้แก่นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อ ประกอบการเรียนรู้ได้ ยังช่วยเสริมทักษะทั้ง ๔ ด้านปลูกฝังให้รักการอ่านแก่นักเรียนพร้อมทั้งสร้างจินตนาการ เพิ่มความคิดสร้างสรรค์ หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรที่เพิ่มคุณค่าในการจินตนาการเพิ่มคุณภาพของการคิด ให้รับ ความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ริเริ่มความคิดสร้างสรรค์ และให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อสร้าง ลักษณะนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **บรรเทา กิตติศักดิ์** กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนใน เตรียมการสอน คือ การกำหนดเนื้อหาและวิธีสอน ไ้แก่^๓ กำหนดจุดประสงค์ วิธีสอน กิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ การสอน วิธีการวัดและประเมินผล วิธีการสอนจะเน้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์ที่ กำหนด รวมทั้งการวัดประเมินผลตนเอง โดยการ

๑. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ จูงใจ เสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

๒. จัดสถานการณ์ ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น คิดวิพากษ์ วิจารณ์ ฝึกคิดแก้ปัญหาด้วย กระบวนการต่าง ๆ และการคิดสร้างสรรค์

^๓ บรรเทา กิตติศักดิ์, เอกสารประกอบการเรียนเรื่องพัฒนาหลักสูตร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๒๐.

๓. เอาใจใส่และช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยความหวังดีและมีเมตตาต่อผู้เรียน
 ๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดประเมินปรับปรุงตนเอง
 ๕. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ประสบการณ์ความรู้อยู่ในกลุ่ม
 ๖. ใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าความรู้
 ๗. จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตจริง แหล่งเรียนรู้ อาจเป็น ห้องสมุด สื่อนวัตกรรม แหล่งธรรมชาติ และแหล่งข้อมูลในชุมชน
 ๘. ฝึกระเบียบวินัยในตนเองและการขึ้นนำตนเอง ผู้สอนต้องสร้างเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 ๙. สังเกตและประเมินตนเอง สังเกตส่วนดี สวนด้วยที่จะต้องปรับปรุงผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สังเกตการณ์ทำงานของผู้เรียนและการแสดงออก
- และสอดคล้องกับแนวคิดของ **วัฒนาพร ระงับทุกข์** กล่าวจำแนกบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนควรประกอบด้วย^๔

๑. การเตรียมตัวเอง ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ สามารถให้คำแนะนำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องเตรียมตนเองด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

๒. การเตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูเปลี่ยนไปจากผู้บอกเล่ามวลความรู้ ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองในสถานที่ต่าง ๆ ได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน

๓. การเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ของการเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญ และเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่กำหนด ตามความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

๔. การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อใ้กิจกรรมการศึกษาดังกล่าวบรรลุผล พร้อมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมให้พร้อมเพื่อการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ บรรลุผล

๕. การเตรียมการวัดและประเมินผล โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ โดยการเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

๓) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เรื่อง ทศชาติชาดก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านเนื้อหา ลำดับที่ ๒ คือ ด้านชุดการเรียนรู้ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ ๔ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ ๕ คือ ด้านวัดผลประเมินผล ทำให้ได้ทราบว่านักเรียนมีความพอใจเป็นอย่างมากในการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก ทั้งนี้เพราะ

^๔ วัฒนาพร ระงับทุกข์, แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๒-๑๔.

ผู้วิจัยได้สอดแทรกคติธรรมหลักคำสอนที่เกี่ยวข้องในทศชาติชาดกที่นักเรียนควรรู้ในฐานะเป็นชาวพุทธ ด้วยเนื้อหาเหล่านี้ได้มีการจัดเรียงอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบที่สวยงาม อีกทั้งหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตมาเป็นประสบการณ์ เพื่อขยายขอบเขตของประสบการณ์ที่เคยมีอยู่เฉพาะเรื่องได้ลึกซึ้งกว่าเดิมยิ่งขึ้น ยังส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น และยังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะทางด้านการอ่านที่เป็นส่วนช่วยให้นักเรียน ที่สนใจและใฝ่ในความรู้และยังเป็นแหล่งความรู้เพื่อศึกษาเรื่องทศชาติชาดกจากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้หนังสือเป็นอย่างมากโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมทุกด้าน ๔.๕๓ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมทุกด้าน เท่ากับ ๐.๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ เรื่องทศชาติชาดกอยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **กระทรวงศึกษาธิการ** ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง เครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์สู่ผู้เรียนและช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความคิด ประสบการณ์ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม แก่ผู้เรียนด้วย ในยุคปัจจุบัน สื่อมีหลายรูปแบบและมีอิทธิพลในการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองดังนั้น จึงจำเป็นที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอน ที่มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนด้วย และต้องรู้จักการพัฒนาสื่อ เพื่อให้สื่อมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ^๕ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน** ได้ให้ความหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดสื่อการเรียนการสอน และนวัตกรรมที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ^๖

๕.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากวิจัย

จากการวิจัยผู้วิจัยพบว่า ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม ขาดอุปกรณ์สื่อการเรียนที่จะช่วยส่งเสริม ในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตามจุดประสงค์ ที่เรียนทำให้ผู้เรียนเพื่อที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ส่งผลการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำให้การเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาให้เป็นเรื่องที่ไม่น่าเบื่อและเข้าใจง่ายโดยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเหมาะสมกับเวลาที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามคำสั่งที่เขียนไว้ใน แต่ละใบงาน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ หลังจากนักเรียนได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ตามที่

ผู้วิจัยพบว่า สร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้นและนักเรียนมีความเข้าใจในหลักธรรมข้อคิดคติธรรมในทศชาติชาดกที่ทุกคนสามารถนำเอาหลักธรรมไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และที่เห็นได้ชัดเจนนก็คือประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในทศชาติชาดกอยากศึกษาด้วยตนเอง สิ่งที่ได้เรียนรู้จากชาดกนั้น ซึ่งแต่ละทศชาติชาดกมีการประกอบไปด้วยหลักธรรมข้อคิดเรื่องราวที่น่าสนใจ ดังนี้

^๕ กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประกอบหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ : แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕), หน้า ๖-๗.

^๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนในโรงเรียนเอกชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ๒๕๔๒), หน้า ๘.

ชุดการเรียนรู้ที่ ๑ เตมียาชาดก (พระเตมียาปั) บำเพ็ญเนกขัมมบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๒ ชนกชาดก (พระมหาชนก) บำเพ็ญวิริยบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๓ สุวรรณสามชาดก (สุวรรณสาม) บำเพ็ญเมตตาบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๔ เนมิราชชาดก (พระเนมิราช) บำเพ็ญอธิษฐานบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๕ มโหสถชาดก (พระมโหสถ) บำเพ็ญปัญญาบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๖ ภูริทัตชาดก (พระภูริทัต) บำเพ็ญศีลบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๗ จันทกุมารชาดก (พระจันทราช) บำเพ็ญขันติบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๘ นารทชาดก (พระพรหมนารท) บำเพ็ญอุเบกขาบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๙ วิฑูรชาดก (พระวิฑูร) บำเพ็ญสัจจบารมี
 ชุดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เวสสันดรชาดก (พระเวสสันดร) บำเพ็ญทานบารมี

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา“ การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทศชาติชาดก วิชาพระพุทธศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม อำเภอมือ จังหวัดฉะเชิงเทรา”ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- ๑) ควรจัดเตรียมเนื้อหาที่จะสอนในทศชาติชาดกอ่านเพิ่มเติมให้ดีครบถ้วนก่อนนำไปใช้งานจริงเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการสอน
- ๒) รูปแบบภาพประกอบควรมีความชัดเจน ดึงดูดนักเรียน ให้นักเรียนอยากที่จะศึกษา
- ๓) ควรส่งเสริมให้นักเรียนสรุปใจความและค้นคว้าด้วยตนเอง จากชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- ๑) ควรสร้างชุดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
- ๒) ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้นต่อการสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ความชอบความสนใจของนักเรียนในชั้นนั้น ๆ ด้วย